

NUME DE FAMILII ȘI DATE DEMOGRAFICE DIN HĂLMAGIU*

VASILE BUTA

Fiind din îndepărtate timpuri un centru administrativ și cultural în străvechiul comitat al Zarandului, în Hălmașiu au venit locuitori și din alte părți, așezându-se aici, iar unii dintre localnici au plecat înspre centre mai mari. Așa dar aici a fost mereu un flux de populație, fapt ce s-a menținut și se constată și în zilele noastre.

În vechime populația era mult mai rară și cite o familie stăpînea o suprafață mare de pămînt avîndu-și situată gospodăria în acel loc. Din acest motiv locurile și-au primit numele de la familiile ce stăpîneau. Pînă în ziua de azi în Hălmașiu unele ulițe mai păstrează numele celor mai vechi familii care le-au întemeiat, sau le-au stăpînit. Așa de exemplu, sînt ulițele: Bușască, Ciungănească, Mărcănească, Sirbănească, etc. Acest fapt ne arată că prezența unui neam, sau a unor familii, într-o localitate, într-o epocă dată a istoriei, în lipsă de documente istorice, se poate stabili și prin toponimie antroponimică, adică prin nume de ulițe, sate, crînguri, dealuri, etc. provenite de la familiile de la care și-au tras numele. La acestea se mai adaugă și consemnările istoriei.

DATE ISTORICE DESPRE CELE MAI VECHI FAMILII

După datele furnizate de istorie cea mai veche familie în Hălmașiu a fost aceea a voievodului MOGA, atestat în anul 1451, a fiilor săi Sandrin și Mihai, apoi a lui Ioan COASA și descendenții lui, între anii 1481—1610, iar în secolul al XVII-lea a lui FAUR MIHAI, iobag eliberat din iobăgie de către văduva Barcsay Ákos¹. De asemenea la începutul secolului al XVIII-lea este menționată familia fraților SIDA DANIEL și GEORGE², pentru ca în continuare să avem date și despre alte familii.

Strădania noastră de a cunoaște și unele nume de familii de iobagi, sau nenobili, a rămas, deocamdată, nerealizată. Astfel, deși la recensămîntul populației din anul 1720 era consemnată în Hălmașiu o singură familie de nobili și 30 familii de iobagi³, nu am avut posibilitatea de a afla măcar cîteva nume de familii iobăgești.

---

* Lucrarea de față face parte din monografia comunei Hălmașiu, aflată în manuscris.

¹ Márki Sándor, *Arad vármegye és Arad szabat király város története*. Arad, 1895 vol. II, pag. 188.

² Arhivele statului din Arad, *fond Trian Mager*, dosar 15 filele 75—77.

³ *Közlemény, új folyam. XII Magyarországnépessége a Pragmatica Sanction Korában*, Magyar Statistika, Budapest 1896.

Dintr-un document datat în anul 1754, cînd în Hălmaşiu se dădeau lupte puternice pentru păstrarea credinţei străbune împotriva prozelitismului catolic, aflăm că FAUR IOAN, nemeş chenez şi giurat, precum şi HANES GIURGIU, au făcut plîngere la împărăteasa Maria Tereza pentru motivul că au fost înscrîşi cu sila la uniţi⁴, după ce în 10 decembrie 1751 protopopul SIMION POPOVICI şi alţi 35 români de pe domeniul statului din Hălmaşiu aderaseră la unire⁵.

Nici din statistica românilor ardeleni între anii 1760—1762 nu am putut afla numele locuitorilor din acel timp în Hălmaşiu, deşi în localitate se consemnase existenţa a 208 familii de ortodoxi⁶.

După răscoala lui Horea din anul 1784 aflăm numele a două familii care au dăinuit pînă în epoca actuală, anume a lui MOLDOVAN SIMION şi SORTOC GIURCHI, patrioţi înflăcăraţi care întreţineau moralul celor obidiţi, fapt pentru care aceştia au fost maltrataţi cu cîte 25 de lovituri de beţe pe corpurile goale pe odioasa „Piatră a Cînzaiului“ din faţa vechii biserici din Hălmaşiu⁷.

O altă familie atestată documentar la mijlocul secolului al XVIII-lea a fost aceea a lui ISTOC /ŞTEFAN/ PIRVA, ctitorul bisericii ortodoxe, zidită între anii 1754—1758, mormîntul acestuia fiind în partea stîngă putîndu-se citi şi azi inscripţia de pe crucea lui, cu litere cirilice, în urma descoperirii aceştia deodată cu frescele de pe pereţii bisericii, în anul 1971.

Tot în această biserică se mai pomeneşte un ctitor cu numele de IACOBVICI, împreună cu soţia sa MARIA, probabil o familie bogată de comercianţi de origine macedoniană. În fine, pe peretele din partea stîngă a bisericii ortodoxe se poate citi inscripţia cu litere cirilice a numelui lui IOAN SABĂU, decedat în anul 1867, pe a cărui cheltuială s-a zugrăvit iconostasul bisericii (text exact: „Această templă s-au zugrăvit cu cheltuiala onoratului chitor Ioan Sabău la anu 1867“).

Am amintit aceste din urmă trei nume de familii, azi dispărute, întrucît în documentele ce se vor prezenta în continuare ele nu sînt consemnate, după cum nu vom găsi nici numele multor familii ce au locuit în această localitate în intervalul dintre două recensămînte.

O parte din numele unor familii de vază din Hălmaşiu apar în alte documente oficiale sau pe unele pietre funerare din cimitirele greco-catolic şi ortodox. Ne referim la ALEXANDRU STERCA ŞULUŢIU, fost pretor şi jude regesc în Hălmaşiu, decedat în anul 1907, la dr. VA-

⁴ Silviu Amnichi, *Relaţiile bisericeşti româno sirbe din secolele XVII—XVIII-lea*. Teză de doctorat mss. Beograd 1976. Cap. V pag. 139 ASANUK. Fond M.P. „A“. Documentul nr. 117/1754.

⁵ Silviu Dragomir, *Istoria dezrobirii religioase a românilor din Ardeal în secolul al XVIII-lea*. Sibiu 1920 pag. 239.

⁶ Matei Voileanu, *Să se facă lumină. Biserica românilor din Ardeal în veacul al XVIII-lea*. Sibiu, pag. 46 nr. crt. 56.

⁷ Cozma Pal, *Zaránd Vármegyé Földrajzi Statisztikai, történeti Leírása*. Kolozsvár, 1847, pag. 105.

SILE FODOR, fost jude cercual la judecătoria din Hălmaġiu, prieten intim a lui Avram Iancu și arestat deodată cu acesta la 15 decembrie 1849 în târgul din Hălmaġiu, apoi la învățătorul MIHAI VIDU și diaconul ENEIA JOLDEA, participanți la marea adunare națională din 1 decembrie 1918 de la Alba Iulia, precum și la familia protopopilor IOAN GROZA, senior, și dr. IOAN GROZA, junior, și a primpretorului dr. Teodor Banciu, decedat în anul 1926.

Dar cele mai vechi documente din care putem stabili în mod autentic familiile vechi datează de la începutul secolului al XIX-lea, anume matricolele preoților, începînd cu anul 1824, apoi registrul proprietarilor de carte funciară de la mijlocul secolului al XIX-lea.

Din matricole se pot stabili că cele mai vechi familii au fost:

Alban, Bălan, (de la care a rămas, probabil, numele dealului Bălanu), Balta, Bontoș, Borza, Bușa, Căinap, Cana [țigani], Ciungan, Costina, Faur, Irimie, Iancu, Mager, Mihailovici, Mizeș, Moga, Moldovan, Olariu, Paic, Putici, Roxa, Sida, Șortoc [de la care a rămas numele dealului Șortoc], Tircuș, Ungur [de la care a rămas numele dealului Ungureștilor], Voica⁸.

Dintre aceste familii au dispărut: Alban, Bălan, Bontoș, Iancu, Mihailovici, Moga și Voica, adică din 27 familii vechi au dispărut în decurs de 150 ani 7 familii, reprezentînd 1/4 parte.

Un alt document, deosebit de important din punct de vedere al cunoașterii numelor de familii în urmă cu un secol, este registrul proprietarilor de carte funciară din anul 1866, cînd se făceau lucrările pregătitoare de introducerea evidenței funciare. Astfel în anul 1871 erau consemnate în Hălmaġiu următoarele nume de familii:

Alban [3], Adadi [1], Aron [8], Avram [1], Bălan [11], Brana [1], Birta [1] protopop unit, Bontoș [2], Borza [12], Botău [1], Bușa [8], Buta [5], Butar [1], Birzovan [1], Bethlen [5], grofi, Cizmaș [4], Csorba [1], scriitor la judecătorie], Ciungan [19], Tircuș [6], David [1], Dragoș [1], Dușan [3], Faur [13], Fodor [2], Folinuș [1], Gelner [1], Geesi [1], Germinger [1], Grozan [1], Groza [1], German [1], Herbei [5], Huber [1], Huc [1], Hunger [1], Iancu [3], Irhaș [2], Irimie [3], Iuonoi [1, hoț de cai], Cadar [1], Kain [5], Căinap [5], Cana [7], Cătana [4], Chiș [3 romani, crîsnic la biserică], Klein [1], Komoczi [1], Konkoly [1], Corbei [1], Costina [19], Cotoc [1], Cosma [3], Cristea [5], Luca [1], Lucaciu [5], Lupu [1], Mager [4], Mizeș [1], Mihailovici [5], Mihiți [2], Moțica [2], Moga [3, protopop unit], Moldovan [8], Neamțu [6], Olar [3], Oneț [2], Paic [9], Păcurar [3], Pop [1], Păicuț [1], Petrescu [3], Popuța [1], Popovici [3], Popu [1], Putici [3], Reichenberger [1, medic], Robu [1], Roxa [2], Rusu [2], Roth [1], Săbău [3], Serban [2], Schvartz [1], Sida [8], Sima [1], Șirban [17], Șortoc [14], Schiopu [2], Suci [10] Sirca [1] Tămaș [3], Toda [1, persecutor la judecătorie], Tonța [1], Turuc [15],

⁸ Traian Mager, *Ținutul Hălmaġiului*. Vol. I pag. 144.

Tulea [1], Tobias [1], Ungur [4], Voica [4], Vijdogan [5], Jula [2], Zlăgnean [2], 9.

Așa dar în anul 1871 erau 104 nume de familii, cuprinzând 390 de familii, întrucît cifra din paranteză arată numărul familiilor.

În decurs de un secol au dispărut 49 de familii, anume: Alban, Aradi, Avram, Bălan, Barna, Birta, Bontoș, Botău, Butar, Brînzovean, Bethlen, Csorba, Fodor, Folinuș, Gelner, Gececi, Germinger, Grozan, German, Herbei, Huber, Hunger, Iancu, Iuonoi, Cadar, Klein, Komoczi, Konkoly, Cotoc, Cristea, Luca, Lucaciu, Mihailovici, Moga, Păcurar, Petrescu, Popuța, Popu, Reichemberger, Robu, Roth, Săbău, Schwartz, Șchiopu, Toda, Tulea, Tobias, Zlăgnean și Jula.

NUMĂRUL POPULAȚIEI

Pentru a avea o orientare justă asupra creșterii numărului populației în această localitate, redăm mai jos următoarele date:

1). Cele mai vechi date asupra numărului populației din Hălmațiu le avem numai din anul 1720—1721. Astfel la recensămîntul populației din acei ani s-a constatat că numărul locuitorilor de aici era de 312 suflete¹⁰.

2). Al doilea document cu privire la numărul populației îl constituie „TABELA NORODULUI“ acela de lege grecească neunită din protopopularatul tractului Hălmațiuului pe anul 1834“, datată în Hălmațiu la 31 decembrie 1834 și semnată de protopopul Nicolae Adamovici. Din acest document rezultă că în acel timp erau aici: 164 de case, 187 perechi cununate și un total 951 suflete, din care 892 erau români, 59 țigani. Pe sexe erau: 417 bărbați și 543 femei. Tot din acel document mai rezultă că în anul 1834 au fost 37 botezuri [nașteri], 9 cununii și 39 decese¹¹.

În satul Lestioara, aparținător Hălmațiuului, erau 35 de case, 40 perechi cununate, totalul sufletelor fiind de 184, din care 95 erau bărbați și 89 femei. Tot în acel an au fost aici 15 botezuri, 2 cununii și 7 morți¹².

Cum în Transilvania matricolele de stare civilă au fost ținute pînă în anul 1894 de către preoți și cum în acelea se înregistrau nașterile, căsătoriile și decesele după confesiuni, la cifrele de mai sus trebuie adăugați și locuitorii de alte religii decît cea ortodoxă, anume: uniții, catolicii, protestanții, etc. al căror număr trebuie să fi fost de cel puțin 50—80 suflete.

3). Să urmărim acum numărul populației din alte documente, mai recente aflate în arhiva fostului protopopiat ortodox din Hălmațiu.

⁹ *Ibidem*, pag. 145.

¹⁰ *Közlemény, of folyam, XII Magyarország népessége a Pagmatica Sanction Korában, 1720. Magyar Statisztika. Budapest 1896.*

¹¹ Traian Mager, *ibidem*, vol. 1 pag. 67.

La finea anului 1872 în „opidul Hălmașiu“ erau: 176 numere de case, 144 perechi cununate [de ortodoxi] numărul lor total ridicându-se la cifra de 789, din care 385 erau bărbați și 404 femei. Iată mai jos un tabel statistic, periodic, al populației ortodoxe, aflat în acea arhivă:

anul	nr. de case	nr. de perechi	bărbați	femei	botezați		Morți		Căsătorii
					B	F	B	f	
1876	199	193	468	468	30	25	21	19	13
1877	190	191	467	493	21	21	22	18	8
1882	190	215	475	476	21	23	21	18	14
1886	190	222	487	479	20	23	14	14	19
1890	190	236	513	505	16	24	11	17	10

În aceste cifre sînt cuprinși și locuitorii satului Leștioara.

Alte date demografice, mai exacte, le avem din anii 1892, 1910, 1930, 1936 și 1968. Astfel din statisticile oficiale rezultă că:

1). În anul 1892 erau în Hălmașiu: 235 gospodării și o populație de 1041 locuitori, din care 826 erau români, 159 maghiari, 16 germani, 4 slovaci și 36 alte naționalități¹².

După confesiuni erau: 91 romano-catolici, 884 ortodoxi, 16 uniți, 19 reformați, restul alte religii.

2). În anul 1910 erau: 283 gospodării și 1321 locuitori, din care 681 bărbați și 640 femei, iar pe grupe de vîrstă erau:

— de la 0 la 6 ani	154
— de la 6 la 11 ani	139
— de la 12 la 14 ani	92
— de la 15 la 19 ani	123
— de la 20 la 39 ani	399
— de la 40 la 59 ani	282
— peste 60 ani	132 ¹³

3). În anul 1930 erau: 308 gospodării și 1233 locuitori, dintre care 590 bărbați și 643 femei.

După stare civilă erau:

— necăsătoriți	308 bărbați și 287 femei
— căsătoriți	250 bărbați și 252 femei
— divorțați	1 bărbați și 2 femei
— văduvi	26 bărbați și 98 femei
— nedeclarați	5 bărbați și 4 femei ¹⁴ .

După neam și limba maternă erau:

— români	1 021
— unguri	72
— germani	21
— bulgari	1
— poloni	1
— evrei	38
— țigani	68
— cehi și slovaci	11 ¹⁵

¹² Ibidem, pag. 68.

¹³ Statistica recensămîntului din anul 1890. Budapesta, 1892, vol. I, pag. 36, 37.

¹⁴ Statistica recensămîntului din anul 1910. Budapesta, 1912, vol. 42 pag. 338.

¹⁵ Recensămîntul general al României din 20 decembrie 1930, vol. 1, pag. 7.

4). La data de 7 septembrie 1936 primăria comunei Hălmațiu raporta prefecturii județului Arad că în localitate sînt: 283 de case și 1243 locuitori¹⁶.

5). În fine, după studiile făcute de noi, în anul 1968 erau 329 de gospodării și 1018 locuitori, iar în anul 1975 un număr de 1208 locuitori.

Așa dar, în ultimii 30 de ani se observă un regres și o oscilație a populației. Faptul acesta se explică prin plecarea multor tineri din localitate, fie ca urmare a căsătoriilor în alte părți, fie că și-au găsit condiții mai bune de existență în alte locuri. Dar, spre surprinderea noastră, se constată că numărul gospodăriilor este în creștere cu 46 față de anul 1936.

Credem că nu este lipsit de interes faptul de a se prezenta, comparativ, cîteva date în legătură cu structura populației între anii 1900, 1910, 1968.

După datele recensămîntului din anii 1900 și 1910, structura populației din Hălmațiu era următoarea:

	ANUL 1900	ANUL 1910
— populația activă	547 locuitori	644 locuitori
— populație pasivă	688 locuitori	687 locuitori
Total	1 235 locuitori	1 321 locuitori
— în agricultură și grădinărit		
— activi	208 locuitori	189 locuitori
— pasivi	292 locuitori	201 locuitori
— în alte ramuri și meșteșuguri		
— activi	183 locuitori	261 locuitori
— pasivi	241 locuitori	184 locuitori
— în alte ramuri agricole		
— activi	1 locuitori	13 locuitori
— pasivi	4 locuitori	23 locuitori
— în comerț și credit		
— activi	25 locuitori	37 locuitori
— pasivi	24 locuitori	47 locuitori
— în comunicații		
— activi	6 locuitori	12 locuitori
— pasivi	17 locuitori	12 locuitori
— în servicii publice și liber profesioniști		
— activi	45 locuitori	57 locuitori
— pasivi	84 locuitori	81 locuitori
— în forțele de apărare		
— activi	6 locuitori	4 locuitori
— pasivi	—	3 locuitori
— zilleri		
— activi	7 locuitori	14 locuitori
— pasivi	7 locuitori	5 locuitori

— servitori de casă		
— activi	55 locuitori	41 locuitori
— pasivi	2 locuitori	— locuitori
— alte ramuri		
— activi	11 locuitori	16 locuitori
— pasivi	17 locuitori ¹⁶	25 locuitori ¹⁷

Din datele mai sus prezentate rezultă că în anul 1900 din 1235 locuitori, 505 trăiau din agricultură și 424 din industrie și meșteșuguri, iar în anul 1910 din 1326 locuitori 420 trăiau din agricultură și 545 trăiau din industrie și meșteșuguri.

După cum se va vedea în continuare, peste o jumătate de secol, adică în anul 1968, structura populației va fi cu totul alta. Dar înainte de a trece la structura populației în anul 1968 vom prezenta mai jos o statistică a numărului de meseriași, comparativ în anii 1900 și 1910:

	1900 ¹⁸	1910 ¹⁹
— fauri [fierari]	15	8
— lucrători în fier și metal	1	1
— lucrători în industrie și mașini	2	4
— lucrători la gater	1	—
— tâmplari	8	7
— lucrători în lemn și os [piepeni]	3	3
— lucrători în piele [tăbăcari și cojocari]	14	29
— pantofari și cizmari	25	37
— diverse și îmbrăcăminte	27	52
— morari	7	12
— brutari	4	4
— măcelari și cirmățari	3	7
— lucrători în industria alimentară	2	1
— zidari	3	3
— dulgheri	3	3
— lucrători în restaurante și cafenele	13	23
— alte profesii incidentale	67	51.

**STRUCTURA SOCIALĂ A LOCUITORILOR DIN HĂLMAGIU
ÎNTRU ANII 1964—1968, LUÎNDU-SE CA BAZĂ DE CALCUL
MEDIA ACESTOR ANI**

I. AGRICULTORI: 70 din care numai 14 trăiesc exclusiv din agricultură, restul de 56 au ca ocupație suplimentară alte profesii.

II. MEȘERIAȘI: 106, din care:

— pantofari	6	din care	lucrează efectiv	. . . . .	3
— cojocari	14	„	„	„	8
— tinichigii	2	„	„	„	2
— croitori	3	„	„	„	3
— croitorese	6	„	„	„	2
— fierari	7	„	„	„	4
— frizei	4	„	„	„	3

¹⁶ *Ibidem.*

¹⁷ Arhiva primăriei din Hălmagiu, anul 1936.

¹⁸ *Recensământul populației din anul 1910.* Budapesta, 1912, vol. II pag. 670—673.

¹⁹ *Ibidem*, pag. 674—677.

— tapițeri	1	„	„	„	„	1
— timplari	7	„	„	„	„	6
— mecanici	7	„	„	„	„	7
— mecanici C.F.R.	4	„	„	„	„	4
— fringhieri	1	„	„	„	„	1
— fotografi	1	„	„	„	„	1
— măcelari	4	„	„	„	„	4
— șoferi	8	„	„	„	„	8
— teracotiști	1	„	„	„	„	1
— morari	4	„	„	„	„	4
— electricieni	3	„	„	„	„	3
— zidari	2	„	„	„	„	1
— mineri	7	„	„	„	„	7
— dogari	6	„	„	„	„	6
— zugravi	1	„	„	„	„	1
— vopsitori	1	„	„	„	„	1
— pădurari	2	„	„	„	„	2
— comercianți	4	„	„	„	„	4

Total . . . . . 106 „ „ „ „ 86

III. MUNCITORI angajați permanent sau ocazional ... 103

MUNCITORE angajate permanent sau ocazional ... 74

IV. OCUPAȚII INTELLECTUALE.

— farmaciști	1
— funcționari la diverse instituții	42
— funcționari la diverse instituții	27
— învățătorii ce locuiesc în Hălmașiu	11
— învățătoarele ce locuiesc în Hălmașiu	12
— ingineri silvici	1
— medici umani	2
— medici stomatologi	1
— medici veterinari	1
— profesori	6
— profesoare	4
— oficanți sanitari	4
— tehnicieni veterinari	1
— tehnicieni	3
— studenți	4

Total 126

V. ANGAJAȚI LA C.F.R. [Căile ferate române]

— șefi de gară	2
— impegaji	3
— magazioneri	2
— acari	3
— picheri	1

Total 12

VI. FEMEI CASNICE 251

VII. PENSIONARI

— bărbați	31
— femei	15

VIII. INCAPABILI DE MUNCĂ din cauza vârstei înaintate [70 ani]

— bărbați	48
— femei	40

RECAPITULARE

1. agricultori	70
2. meseriași	106
3. muncitori și muncitoare	177
4. ocupații intelectuale	126
5. angajați la Căile ferate române	12
6. femei casnice	251

Total apți de muncă . . . . . 751 [73,8%]

Inapți de muncă din cauza bătrâneții 88

Inapți de muncă din cauza minorității 133

Pensionari 46

Total inapți de muncă . . . . . 267 [26,2%]

Totalul populației: 1 018 locuitori.

Și acum să revenim asupra numelor de familii existente între anii 1964—1968, după datele oficiale:

1. Achim 1[1]	Antal 1[1]	Aron 5[16]	Avram 1[3]
Andrieș 1[1]			
2. Balta 8[19]	Balint 1[1]	Balșa 1[2]	Banciu 3[8]
Banici 4[14]	Bașa 2[10]	Baica 1[5]	Băieș 1[3]
Barbu 2[5]	Barbatei 1[2]	Bădău 4[12]	Berea 1[2]
Bejan 1[2]	Borza 1[2]	Birău 1[1]	Bodici 1[3]
Bușa 6 [13]	Bota 1[1]	Buta 2[2]	Bora 1[1]
Bujac 1[1]	Budean 2[6]	Breda 1[3]	Brădean 2[6]
Buzoianu 1[2]	Buda 1[3]	Bocșel 1[3]	Brusturan 1[5]
3. Căinap 1[2]	Cana 9[33]	Cătana 2[4]	Chira 3[5]
Cizmaș 4[16]	Chirilă 1[1]	Ciur 1[3]	Chiș 3[8]
Ciungan 4[12]	Cozma 1[3]	Coroi 5[14]	Costina 4[9]
Cornea 1[4]	Crișan 2[5]	Codrean 2[5]	Colf 3[8]
Covaci 4[9]	Corbei 2[3]	Crainic 1[2]	
4. Dărău 6[16]	David 2[5]	Datca 1[1]	Dărăștean 2[4]
Doru 1[1]	Donat 1[1]	Dragoș 1[5]	Duda 2[6]
Dudaș 1[2]	Duma 1[2]	Dușan 5[15]	Dubăț 2[6]
5. Egartner 1[1]			
6. Faur 3[7]	Filimon 1[2]	Filip 1[1]	Fofiu 1[2]
Foreștean 1[2]	Fridman 1[1]	Furdea 1[1]	
7. Gancea 1[7]	Gavrilă 2[7]	Gavra 1[3]	Gărdău 2[3]
Giurgiu 7[21]	Gîrșici 1[2]	Ghîlla 1[2]	Gligor 1[6]
Goia 1[1]	Gornic 1[3]	Golea 2[6]	Grigorescu 1[2]
8. Hanțiu 2[4]	Hengheruth 1[1]	Horga 2[5]	Herbei 1[2]
Hreanca 1[2]	Hurmuz 1[2]	Holteanu 1[4]	Huc 1[4]
9. Kaufman 1[1]			
10. Iencî 1[2]	Ioaneș 2[3]	Ionuț 1[3]	Iorga 2[4]
Imdreica 3[9]	Indrei 2[2]	Iov 1[3]	Irimie 1[2]
11. Jepianu 1[2]	Jivan 1[2]	Joldea 2[8]	Jude 2[3]
12. Labă 1[4]	Lămbing 1[2]	Laza 3[9]	Linek 3[9]
Lucaci 1[1]	Luciu 1[4]	Lingurar 1[3]	Lup 1[2]
Lupei 3[4].			

13. Mager 2[2]	Margea 1[4]	Maris 3[8]	Mărieş 1[4]
Manga 3[9]	Mateş 2[6]	Marian 5[12]	Măgurean 1[2]
Mesar 1[2]	Mihulin 1[1]	Mihit 3[5]	Milişcu 1[2]
Mihuţa 1[3]	Mizeş 1[2]	Miheţ 2[4]	Mesaroş 2[3]
Moldovan 2[3]	More 1[4]	Moţ 1[2]	Moţica 7[22]
14. Nan 1[4]	Neacşu 1[6]	Neamţu 3[15]	Negru 1[5]
Nicodim 1[1]	Nicula 3[15]		
15. Oarcea 1[4]	Olar 1[2]	Oneţ 1[2]	Oprean 1[1]
16. Paic 2[7]	Păicuţ 1[2]	Pag 1[1]	Pascaru 1[4]
Puisău 2[5]	Păcurar 1[2]	Petrea 1[4]	Petaca 1[4]
Pirva 1[5]	Pătroi 1[2]	Petrujac 1[4]	Pogan 1[3]
Popescu 2[6]	Pop 1[3]	Poşta 1[3]	Popovici 4[7]
Popa 2[3]	Putici 1[1]	Predescu 1[3]	
17. Rad 1[4]	Rada 1[3]	Revilak 1[1]	Roxa 1[4]
Robitsek 1[1]	Roman 2[6]	Rus 5[13]	
18. Sărac 1[1]	Sbırcea 3[10]	Slăv 1[3]	Sida 7[20]
Sima 5[24]	Sîrban 6[15]	Sirca 2[7]	Stoica 1[1]
Suciu 1[2]	Stan 1[3]	Străuţ 1[4]	Suba 1[4]
Sandru 3[15]	Serban 2[11]	Sortoc 4[9]	Soica 2[2]
Stefani 1[2]	Stefea 3[10]		
19. Talpoş 1[1]	Tămaş 2[2]	Toma 1[2]	Tat 1[4]
Tomuţa 1[4]	ToŃa 4[11]	Tereni 1[4]	Tudor 2[2]
Tisca 4[12]	Teţ 1[2]	Tircuş 4[14]	Terei 1[6]
Turcu 1[3]			
20. Ungur 4[12]	Ungureanu 1[1]	Uşvat 1[2]	
21. Vecaş 1[2]	Voicu 1[3] ²⁰		

Pentru o înţelegere exactă a datelor prezentate facem precizarea că cifra următoare numelui arată numărul familiilor ce poartă acelaşi nume, iar cifra din paranteză arată numărul total al membrilor acelor familii.

De asemenea mai precizăm că familiile cu un singur membru arată locuitorii temporari, adică fluctuaţia populaţiei, sau familiile pe cale de dispariţie.

Din datele mai sus prezentate rezultă că în prezent în Hălmagiu sînt 212 nume de familii, faţă de 27 în anul 1834 şi de 104 în anul 1866, iar în ce priveşte compoziţia populaţiei după naţionalităţi în prezent sînt 982 români, adică 96% şi 36 alte naţionalităţi, adică 4%.

Socotim că este utilă şi o situaţie statistică cu privire la vîrsta locuitorilor din anul 1968:

Vîrsta	bărbaţi	femei	total
de la 0 la 10 ani	33	33	66
de la 10 la 20 ani	81	83	164
de la 20 la 30 ani	73	64	137
de la 30 la 40 ani	63	77	140
de la 40 la 50 ani	73	100	173
de la 50 la 60 ani	65	53	118
de la 60 la 70 ani	56	76	132
de la 70 la 80 ani	36	32	68
de la 80 la 90 ani	12	7	19
peste 90 ani	—	1	1
Total	492	526	1018

²⁰ După registrul agricol al Consiliului popular al comunei Hălmagiu între anii 1964—1968, aflat în arhiva aceluşi consiliu.

Din examinarea acestei situații rezultă că în anul 1968 ponderea o dețin locuitorii între 40—50 ani (173 din 1018) locul al doilea revenind celor între 10—20 ani (164 din 1018), al treilea celor între 30—40 ani (137 din 1018).

Este regretabil faptul că numărul locuitorilor între 0—10 ani, adică a acelor care trebuie să stea la baza piramidei populației, ocupă locul al șaptelea. Explicația acestui fapt constă în exodul populației tinere înspre alte localități unde găsesc condiții de viață mai bune și pot să-și desfășoare munca în baza pregătirii profesionale.

Pentru oprirea exodului se impune crearea unor locuri de muncă care să rețină tineretul în localitate, reducând pe cât este posibil navetismul. De fapt problema aceasta a fost studiată cu toată seriozitatea și începând cu anul 1979 s-a înființat în Hălmagiu o secție de confecții aparținătoare Uzinei de textile Arad, la care lucrează în prezent circa 800 de tineri din Hălmagiu și satele aparținătoare, producându-se o inviorare în viața economică.

VIAȚA DE FAMILIE CA FUNDAMENT AL VIETII SOCIALE

O localitate așa de importantă în vechiul comitat al Zarandului, fostă reședință de district²¹, și de voievozi²², cu cnezi și juzi, apoi centru administrativ, militar, economic și cultural în timpurile mai recente, nu și-a pierdut vitalitatea, deși a fost mereu vitregită.

Populația Hălmagiului s-a îmborsădit mereu, Noile familii, așezate aici, au fost asimilate de cele vechi, și apoi au devenit, la rîndul lor, vechi familii, asimilînd altele cărora le-a transmis avutul material și spiritual.

Deși o parte a populației a plecat din localitate și-a păstrat totuși atașamentul față de locul de baștină, de străvechea familie și de rudenii rămase în Hălmagiu. Astfel, cu prilejul sărbătorilor familiale, a sărbătorilor mari ori a concediilor și vacanțelor, se adună aici fiii și fiicele, nepoții și nepoatele, frații și surorile, verii și verișoarele, precum și alte rudenii de grad mai îndepărtat, ca să mai retrăiască momentele vieții familiale și să păstreze legăturile de solidaritate cu vechea familie.

Azi, într-o familie cu mai mulți copii, numai unul rămîne „acasă”. Ceilalți își întemeiază familii separate, despărțindu-se din punct de vedere economic de părinți. Dar mai există o particularitate a familiilor de azi.

Ca să-și poată câștiga existența, în condiții cît mai bune, mulți tineri căsătoriți lucrează și chiar domiciliază în alte localități și-și trimit copiii la bunicii din Hălmagiu. Ca urmare a acestui fapt se consolidează relațiile de familie între cele trei generații atît pe plan economic cît și afectiv.

²¹ Ștefan Pascu, *Votevodatul Transilvaniei*, vol. I ediția II, Cluj-Napoca. 1972, pag. 210.

²² Franz Zimmermann und Karl Werner *Urkundenbuch zur der Geschichte der Deutschen in Siebenbürgen*, vol. II 1897, pag. 172.

Din punct de vedere juridic membri familiei au statut legal, cu puține excepții de concubinaj între oamenii vîrstnici, iar copiii se nasc din relații de căsătorie.

Activitatea economică este condusă de către bărbat (soț), sau de către fiul rămas în casă, ori de către ginere, dacă socrul este decedat, și numai în cazuri rare de către femei. În general văduvele, în vîrstă de peste 50 ani, nu se recăsătoresc ci trăiesc în familia unuia dintre copiii lor, sau, dacă nu au copii, trăiesc singuratice. Așa se explică existența unor familii (gospodării) compuse numai dintr-o singură persoană.

NOMS DE FAMILLES ET DONNÉES DÉMOGRAPHIQUES DE HÁLMAGIU

R é s u m é

Le présent ouvrage fait partie d'une ample monographie élaborée pour être imprimée et qui traite des aspects géographiques, historiques, démographiques, économiques, ethnographiques et culturels de Hálmagiu.

Cette communication se réfère aux noms de famille, anciens et nouveaux et aux données démographiques, en s'appuyant sur de vieux documents connus, mais pas encore mis en valeur, d'autres inédits et aussi sur des recherches actuelles. —

Elle contribue à une meilleure connaissance à ce que Hálmagiu eut représenté à l'époque où il était attaché à l'ancien district de Zarand et encore à ce qu'il puisse devenir sous le pouvoir du socialisme.